

Norsk språkråd 1975

Norsk språkråd har i 1975 fortsatt arbeidet etter de samme retningslinjene som tidligere.

I 1975 kom det inn til språklig kontroll 349 lærebøker, 207 på bokmål, 112 på nynorsk, og 30 med både bokmåls- og nynorsktekst. Dessuten har sekretariatet behandlet en rekke søknader om fornyet eller forlenget godkjenning av tidligere godkjente lærebøker.

Etter loven skal Norsk språkråd gi myndigheter og allmennhet råd og rettledning om språkspørsmål, og henvendelsene til Språkrådet øker stadig. Et utvalg språkspørsmål og svar er publisert i meldingsbladet Språknytt, som har kommet med fire nummer i 1975, hvert på seksten sider.

Sekretariatet har kontrollert og rettet språket i en del offentlige publikasjoner, i eksamensoppgaver o.l., og omsatt tekster fra en målform til den andre.

Komiteen for dataterminologi har utarbeidet en liste over ca. 1100 datatermer med forklaringer. Lista har vært til uttalelse hos en rekke private og offentlige organisasjoner og enkeltpersoner, og komiteen tar sikte på å publisere første utgave i løpet av 1976. Grammatikkomiteen er ferdig med sitt arbeid, og innstillingen vil bli publisert i Språkrådets skriftserie. Sekretariatet har begynt å gjennomgå en liste over skrivemåten av ca. 5000 historiske navn og begreper. Komiteen for markedsføringsterminologi har utarbeidet en foreløpig liste på ca. 450 termer med forklaringer for bokstavene a—f. Nemnda for nynorsk fagspråk har bl.a. foreslått nynorske termer i lista over datatermer, i de tilfeller der det er avvik mellom bokmål og nynorsk. Komiteen for praktiske skriveregler har lagt fram forslag til regler for

forkortinger, bruken av store og små forbokstaver og diakritiske tegn. Dessuten har komiteen satt opp et utkast til en normerende liste over forkortinger.

Også i 1975 har Norsk språkråd fått oversendt en rekke tekster med teknisk innhold til språklig gjennomsyn: framlegg til Norsk Standard fra Norges Standardiseringsforbund, ordboksmanuskripter fra Rådet for teknisk terminologi og arbeidsgrunnlag fra nomenklaturutvalgene i Forsvarets felles materieltjeneste. Sekretariatet har kontrollert termer og språk i heftet "Idrettsterminologi", som blir gitt ut av Norges Idrettsforbund, og har gjennomgått språklig manuskriptene til to nordiske ordlisteprosjekter: en kommunalteknisk ordliste, som Den nordiske kommunaltekniske samarbeidskomiteen har utarbeidet, og Nordisk politisk ordbok, som den svenske Foreningen Norden skal gi ut.

Samarbeidet mellom Norsk språkråd og Rådet for teknisk terminologi har blitt videre utbygd, særlig i tilknytning til arbeidet med en norsk oljeterminologi. Det er satt ned et hovedutvalg og fire arbeidsutvalg som skal ta for seg områdene petroleumsøkonomi, petroleumsjus, distribuering, foredling (raffinering, petrokjemi), ilandføring, transport og rørledninger. Prosjektet vil gå over to år og omfatter ca. 1 500 termer.

En del av midlene til oljetermprosjektet er avsatt til å utvikle et generelt system for datamaskinbehandling av terminologi. Sammen med Rådet for teknisk terminologi og Prosjekt for datamaskinell språkbehandling i Bergen vil Språkrådet søke å få bygd ut en omfattende fagordregistrant i tillegg til de eksisterende registrantene for allmennord og nyord.

Norsk språkråd og Norsk leksikografisk institutt ved Universitetet i Oslo skal sammen gi ut en håndordbok for bokmål og en for nynorsk, og arbeidet har kommet godt i gang i 1975.

Et særutvalg har lagt fram en foreløpig innstilling om bokmålsrettskrivningen. I innstillingen går hele utvalget inn for at den nåværende valgfriheten for elevene bør opprettholdes, men har delt seg bl.a. i synet på hunkjønnsbøyningen og en

spesiell læreboknormal innenfor rettskrivningen. Nynorsk- delen av fagnemnda har uttalt at det for tiden ikke er aktuelt med gjennomgripende endringer i gjeldende nynorsknormal, men har diskutert spørsmål om ortografiske justeringer av enkeltord.

Kirke- og undervisningsdepartementet skal sette ned et utvalg til å vurdere forskjellige sider ved skrivemåten av stedsnavn, gardsnavn og bruksnavn, og Språkrådet har uttalt seg om mandat for og sammensetning av dette utvalget. I brev til departementet har Språkrådet gitt uttrykk for at det ser på norske stedsnavn som kulturminner på linje med materielle fornminner, og at stedsnavnene bør vernes ved en navnelov. Språkrådet mener at norske stedsnavn bør skrives mest mulig i samsvar med gjeldende rettskrivningsprinsipper, og at utgangspunktet for normeringen skal være den tradisjonelle talemålsformen på stedet.

I 1975 har Språkrådet ellers uttalt seg bl.a. om disse sakene: kjønnsnøytrale nevninger på offentlige stillinger og verv, målformen i offentlige skjemaer, språket i lovtekster, norskfagets stilling i den videregående skolen, måljamstilling til embetseksamen og i forsøksvirksomheten i skolen, navneformen Noreg på frimerker og en interpellasjon i Stortinget om språksaken.